

◦ Daniel Dayan, kolono judutarra ◦

«Ez gara bakerako oztopo, segurtasunaren bermea baizik»

Azken agerraldi publikoa irailaren 26an egin zuen Dayanek, Zisjordania iparraldeko Revava asentamenduan. 2.000 pertsona inguru bildu ziren, ospatzeko kolonia eraikitzen hasi direla berriz, azken hamar hilabeteetan geldirik egon ostean. Argentinan jaiotako informatikaria, Yasha Kontseiluko burua ere bada gaur egun, Zisjordania eta Jerusalem ekialdeko kolonoak elkartzeko sortu zen erakundea.

ALBERTO PRADILLA

Argazkiak: Oiarso Los Arcos

M-16A BIZKARREAN daramaten bizardunen-gandik urrun dago Dayan, aurpegi atseginekoa da, baina helburu bera du, eta normaltasunez hartu du garaipena: etenaldia bukatu da eta beraiek lurralde okupatuetan eraikitzen jarraituko dute.

Irailaren 26an bukatu zen kolonia eraikitze-etenaldia, Benjamin Netanyahu dekretatua. Zer gertatuko da orain?

Normaltasunera bueltatuko gara. Horrek ez du esan nahi milaka etxe eraikitzen hasiko garenik, noski. Itzuliko dena aurreko bizi martxa da, komunitateak naturalki handitze-ko beharra duenean lan egingez. Baimena duen orok eraikiko du, lan, diru eta esfortzu handiarekin lortzen dira-eta baimenak. Egia esan, ez dugu ezer ospatzeko. Garai zaila bukatu da eta normaltasunera bueltatu nahi dugu. Sentitzen dugu hau gertatu izana, baina uste dugu orain ez dela momentua manifestazioak egiteko, betiko bizimodura bueltatzekoa baizik.

Nazioarteko komunitateak eta Israelgo gizarte-ko hainbat sektorek uste dute kolonoak zaretela palestinarrekin bakea lortzeko oztopo nagusia.

Sektore horiek oker daude. Israel barruan gutxiengoa dira, argi ikusi zen 2009ko otsaileko hauteskundeetan: gurekin ados dauden partiduek garbi irabazi zuten, hau da, Judea eta Samaria Israelentzat ezinbestekoak direla uste dugunok. Estatu demokratikoa da hau, beraz iritzi ezberdinak onartzen ditugu. Nire tesia sinplea da: oker daude. Beraiek Tel Aviv ez dute Judea eta Samariako mendietatik bezala ikusten, ez dute nire etxetik ikusten gertatzen dena. Euren ikuspuntutik ezin dute ikusi palestinarrek Israel suntsitzeko duten gogo. Ez gara bakerako oztopo, segurtasunerako bermea gara, eta Israelen segurtasuna bakerako baldintza funtsezkoa da.

Joan den irailaren 2an, Benjamin Netanyahu eta Mahmoud Abbasesk israeldarren eta palestinarren arteko hizketaldiei ekin zieten berriro. Uste duzu elkarrizketa hauek erlijioaren inguruko gaiak konponduko dituztela?

Elkarrizketa hauek ez dute ezertarako balio. Garatzen ari diren bide bakarra estatu palestinarrena da eta hau jada nahiko landua dago. Ezinezkoa da, palestinarrek eskatzen duten minimoa oso urruti baitago Israelek bizirau-

teko eskatzen duen minimotik. Estatu palestinarra sortzeko proba Gazan egin da, bertan ez dago ez judutarrik, ez israeldarrik. Eta hor denek ikusi ahal izan genuen emandako euro guztiak estatu palestinarrek ez zituela errepideak, eskolak edo ospitaleak egiteko erabili, Israelen kontra erabiltzeko armak erosi zituen. Berdina pasako da Judea eta Samariatik joaten bada Israel, baina oraindik eta emaitza bortitzagoekin, Israelen erdigune metropolitarrak garrantzitsuarekin egiten dutelako muga, Tel Aviv edo Jerusalemekin, adibidez.

Orduan, zein izan daiteke gatazkarekin bukatzeko konponbidea?

Egoera honek ez du bat-bateko konponbiderik. Egin behar-koa egoera kontrolatzea da eta ez konpontzen saiatu, ez baitago gatazka honetarako behin-betiko konponbiderik. Matematikariek esango luketen moduan, soluzio gabeko ekuaizio sistema da hau. Horregatik egin behar-ko lana lurraldean

bertan egoera hobetzea da: denentzat segurtasun gehiago, israeldar eta palestinarrentzat, aukera ekonomiko gehiago, giza eskubideen egoera hobetu. Konponbide politikoak itxaron egin beharko du, agian etorkizunean zer-bait aldatu eta posiblea denerako. Horrek esan nahi du palestinarrek ez dutela hemen-dik gutxira estatu independenterik lortzerik

izango, baina kontuan hartu behar da hauteskunde demokratikoetan parte hartzen duten Ekialde Hurbileko arabiar bakarrak direla. Pribilegio hori ez dute Kairoko biztanleek, ez Tripoliko libiarrek, ez Riadeko saudiek. Bai ordea Nablus-en eta Ramallah-n bizi diren palestinarrek. Hau al da egoerarik egokiena? Ez, noski. Baina

errua palestinarrena da, behin eta berriz baztertu dituztelako lurra banatzeko egin diren eskaintzak. 1948an egin zuten, baita 2000n ere, 2008an, eta orain horren ondorioa jasotzen ari dira, baita egin duten aukera moralaren –ez morala, hobe esanda– ordaina: Israelek indarrez bukatu nahi izatea.

Jakina da Amerikako Estatu Batuek harreman estua izan dutela betitik Israelekin, eta diote asentamenduen eraikuntza gelditzea oinarritzko baldintza dela bakea lortzeko. Oso arraroa da AEBek hartu duten papera. Israelek proposatu eta onartutako negoziazioak zuzeneko eta aurrebaldintzarik gabekoa izan behar zuen, eta palestinarrek aurrebaldintze-

“Israelek proposatutako negoziazioak aurrebaldintzarik gabea izan behar zuen, eta palestinarrek aurrebaldintzekin hasi ziren. Xantaia egiteko modua da hori, argi dago ez dutela bakea nahi”

“Egin behar-koa egoera kontrolatzea da, status quo mantendu, eta ez konpontzen saiatu, ez baitago gatazka honetarako behin-betiko konponbiderik”

kin hasi ziren. Xantaia egiteko modua da hori. Ez badute negoziatu nahi, bakea ez bada garrantzitsua beraientzat eta aurrebaldintzak jartzen aritu behar badira, argi dago ez dutela bakea nahi. Hori da Obama eta nazioarteko komunitateak esan beharko lioketena Abbas eta bere lagunei, eta ez Israel presiopean jartzen aritu, gertatu den bezala. Israelek ere jarri zitzakeen aurrebaldintzak, baina ez du egin horiek zirelako jokoaren arauak. Palestinarrak xantaia egiten ari dira etengabe, bai Israeli baita nazioarteko komunitateari ere, eraikuntzak eteteko eskatuz. Bederatzi hila-bete eta erdiz Israelek eraikuntzak eten zituen eta palestinarrek ez zuten ezer egin, ez ziren negoziazio mahaian eseri, eta orain estortsioa egiten ari dira Israeli; guk ez genuke hori onartu behar. Nik nahiago nuke gai honetan Israel laguntzen duen bitartekari zintzo bat.

Esan duzu ez duzula sinesten estatu palestinarra sortu daitekeenik. Beraz, onartuko zenuke Zisjordania Israelgo estatuarekin elkartzea?

Ez dakit zein den konponbidea, baina hurbileko etorkizuneari ez dut behin-betiko soluziorik ikusten, aipatu moduan. Mantendu dezakegun oreka bakarra oraingo *status quo* mantentzea da, moralki justua da. Badakit Judea eta Samariako lurak etengabeko gatazkan daudela, guk gureak sentitzen ditugu eta eurek eurenak, baina gogoratu dezagun gu hemen sartu ginela 1967ko gerratearen ondorioz, eta arabiarren helburua judutar guztiak akabatzea izan zen. Gerratea irabazi genuen eta guk gurea sentitzen dugun lurralde eremu handi bat askatu genuen. Beraiek irabazi izan balute, hemen ez litzateke ez israeldarrik ez judutarrik egonen. Beraiek jarri zituzten jokoaren arauak mahai gainean eta arauak errespetatuz Israelek irabazi zuen. Moralki

XIBEROA, LAPURDI ETA BAXENABARREKO BERTSULARI XAPELKETA FINALERDIAK 2010

WWW.XILABA.NET

GABADI
URRIAREN 23AN - 17:00ETAN
HERRIKO GELAN

Sustrai Colina
Miren Artebe
Mixel Aite "Xalbador II"
Paixi Iriart
Ximun Cezauben
Joanes Etxebarria

Laguntzaileak:

 argia

“Judea eta Samarian sartu ginen 1967ko gerra irabazi ostean. Beraiek jarri zituzten jokoaren arauak eta Israelek irabazi zuen. Moralki beraz, ez dugu inolako arazorik”.

beraz, ez dugu inolako arazorik palestinarren aurrean.

Kolonietako kideei hainbatetan leporatu zaie inguruan bizi diren palestinarrek erasotzen dituztela...

Orain dela aste gutxi lau israeldar lurperatu genituen, horien artean emakume haurdun bat, bikote bat eta mutil gazte bat, lauak Palestinako terroristek erailak. Hemen dagoen biolentzia, palestinarrek israeldarren aurka egiten dutena da. Egia da Judean eta Samarian bizi garen 300.000 israeldarretatik talde txiki bat dagoela biolentzia erabiltzen duena erantzun gisa, baina ez dituzte pertsonak hiltzen, eta palestinarrek bai. Nik gaitzetsi egiten ditut ekintza horiek eta ahal dudan neurrian saiaterik naiz berriz errepika ez daitezen. Gainera, uste dut gure kalterako dela, baina ez dezagun ahaztu biolentzia hiltzailea palestinarrek egiten dutena dela, israeldarren aurka.

Esan al daiteke bizikidetzan kontuan hartuz, zuek nazioarteko legalitatetik at ari zaretela lurralde palestinarretan eraikitzen?

Ez dut terminologia hori onartzen. Uste dut bizikidetzan oinarritzea dela, ez dago beste aukerarik. Bakearen oinarria ezin da izan jendea bere etxetik botatzea, judutarrak nahiz palestinarrek izan. Bakea bizikidetzan baino ezin da oinarritu. ■

argia.com Israeldarrak elkarrizketatuta, diaporama osatu du Pradillak. Gure webgunean ikusi ahal izango duzu emaitza.